

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-294/22 - 1

Asia C-294/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

3.5.2022

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (Ranska)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

22.3.2022

Valittaja:

Office français de protection des réfugiés et apatrides (OFPRA)

Vastapuoli:

SW

[– –] SW vaati Cour nationale du droit d'asilea (kansallinen turvapaikka-asioiden tuomioistuin) kumoamaan 11.10.2019 tehdyn päätöksen, jolla Office français de protection des réfugiés et apatrides'n (Ranskan pakolaisten ja kansalaisuudettomien suojeluviranomainen OFPRA) pääjohtaja oli hylännyt hänen turvapaikkahakemuksensa ja katsonut, että hän ei täytä pakolaiseksi tunnustamista koskevia edellytyksiä tai toissijaisen suojelun myöntämisen edellytyksiä.

Cour nationale du droit d'asile hyväksyi 9.12.2020 antamallaan päätöksellä nro 20016437, 20005472 hänen hakemuksensa ja tunnusti hänet pakolaiseksi.

Office français de protection des réfugiés et apatrides vaatii [– –] tekemällään valituksella, että Conseil d'État (ylin hallintotuomioistuin)

1) kumoo tämän päätöksen

2) palauttaa asian Cour nationale du droit d'asilen ratkaistavaksi.

OFPRA väittää, että Cour nationale du droit d’asile

- ei ole perustellut riittävästi ratkaisuaan ja on tehnyt oikeudellisen virheen jättäessään selvittämättä, oliko asianomainen henkilö pakotettu lähtemään Yhdistyneiden kansakuntien Lähi-idässä olevien palestiinalaispakolaisten avustus- ja työjärjestön (UNRWA) toimialueelta sen vuoksi, että hänen turvallisuutensa oli uhattuna
- on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että se, että UNRWA ei kykene rahoittamaan palestiinalaispakolaisen terveydentilaan soveltuvaa tertiaarista terveydenhoitoa, on tämän elimen suojelun lakkaamista koskeva peruste, jonka vuoksi henkilö voi vaatia Geneven yleissopimuksen soveltamista
- on tehnyt oikeudellisen virheen ja ottanut asiakirja-aineiston huomioon vääristyneellä tavalla todetessaan, että UNRWA ei kykene huolehtimaan avustustehtävästään, vaikka tertiaarisesta hoidosta vastaaminen ei kuulu tähän tehtävään ja vaikka asiassa ei ole näytetty, että asianomainen henkilö ei voisi saada asianmukaista hoitoa Libanonissa.

[– –]

Perustelut

1. Asiaa käsitteleville tuomioistuimille toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että SW, joka on lähtöisin Palestiinasta ja syntynyt 1976 [– –] Libanonissa, asui Libanonissa siihen asti, kun hän lähti tästä maasta helmikuussa 2019, ja saapui Ranskaan 11.8.2019. Office français de protection des réfugiés et apatrides’n (OFPRA) pääjohtaja kieltäytyi 11.10.2019 tekemällään päätöksellä hyväksymästä hänen hakemustaan pakolaisaseman myöntämisestä. OFPRA on valittanut 9.12.2020 annettua ratkaisusta, jolla Cour nationale du droit d’asile kumosi tämän päätöksen ja tunnusti SW:n pakolaiseksi.

2. Pakolaisten oikeusasemaa koskevan 28.7.1951 tehdyn yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan pakolaisella tarkoitetaan jokaista henkilöä, ”jolla on perusteltua aiheita pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella – – on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne”. Tämän yleissopimuksen 1 artiklan D kohdassa määrätään kuitenkin seuraavaa: ”Tätä yleissopimusta ei sovelleta henkilöihin, jotka nykyisin saavat suojelua tai avustusta muilta Yhdistyneiden Kansakuntien elimiltä tai toimistoilta kuin Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain pää[valtuutetulta]. / Kun sellainen suojelu tai avustus on jostakin syystä lakannut ilman, että sellaisten henkilöiden asemaa on lopullisesti säännelty Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen hyväksymien voimassa olevien päätöslauselmien

mukaisesti, on näillä henkilöillä ipso facto oikeus tämän yleissopimuksen tarjoamiin etuihin.”

3. Yhdistyneiden kansakuntien Lähi-idässä olevien palestiinalaispakolaisten avustus- ja työjärjestö (UNRWA) perustettiin Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen [– –] 8.12.1949 hyväksymällä päätöslauselmalla nro 302 (IV) suoran avun antamiseksi ”palestiinalaispakolaisille”, jotka ovat jossakin sen maantieteelliseen toiminta-alueeseen kuuluvassa valtiossa tai siihen kuuluvalla alueella eli Libanonissa, Syyriassa, Jordaniassa, Länsirannalla tai Gazan alueella. UNRWA:ta koskevassa Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 13.12.2019 hyväksymässä päätöslauselmassa nro 74/83, jolla pidennettiin sen mandaattia 30.6.2023 asti, todetaan, että järjestön toimia toteutettaessa ”*on otettava huomioon palestiinalaispakolaisten hyvinvointi, suojeleminen ja inhimillinen kehitys*”, ja niillä pyritään ”*turvaamaan heidän olennaiset terveyteen, koulutukseen ja toimeentuloon liittyvät tarpeensa*”. Tämän elimen vuonna 2009 antamista pakolaisaseman myöntämisedellytyksiä ja pakolaisten rekisteröintiä koskevista toimintaohjeista ilmenee, että nämä etuudet annetaan sen rekisteriin merkityille henkilöille, jotka asuivat pysyvästi Palestiinassa 1.6.1946–15.5.1948 ja jotka menettivät asuntonsa ja toimeentulonsa vuoden 1948 konfliktin seurauksena, sekä heidän jälkeläisilleen ja muille näiden toimintaohjeiden III luvun B kohdassa mainituille edellytykset täyttävälle henkilöille, jotka hakevat etuuksia ilman, että heitä olisi merkitty UNRWA:n rekisteriin. Kun otetaan huomioon UNRWA:lle osoitettu tehtävä, sen on katsottava olevan näille henkilöille apua antava muu Yhdistyneiden kansakuntien elin kuin Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettu edellä 2 kohdassa mainituissa määräyksissä tarkoitetulla tavalla.

4. Edellä 2 kohdassa mainituista määräyksistä ilmenee, että 28.7.1951 tehtyä Geneven yleissopimusta ei sovelleta palestiinalaispakolaiseen niin kauan kuin tämä saa tosiasiallista apua tai suojeleminen UNRWA:lta, sellaisena kuin se on määritelty edellisessä kohdassa.

5. Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojeleminen saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojeleminen, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojeleminen sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa: ”*Pakolaisasema jätetään myöntämättä kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, jos hän kuuluu Geneven yleissopimuksen 1 artiklan D kohdan soveltamisalaan ja saa suojeleminen tai apua muilta Yhdistyneiden Kansakuntien elimiltä tai toimistoilta kuin Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetulta. Kun tällainen suojeleminen tai apu on jostain syystä lakannut ilman, että tällaisen henkilön asemaa olisi lopullisesti ratkaistu Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen hyväksymien asiaa koskevien päätöslauselmien mukaisesti, tällainen henkilö on suoraan oikeutettu tämän direktiivin mukaisiin etuihin.”*

6. Euroopan unionin tuomioistuin totesi 19.12.2012 antamassaan tuomiossa *Abd El Karem El Kott ym.*, C- 364/11, EU:C:2012:826, että 29.4.2004 annetun neuvoston direktiivin 2004/83/EY 12 artiklan 1 kohdan a alakohdan toista virkettä, jonka sanamuoto on sama kuin edellä mainituissa direktiivin 2011/95/EU säännöksissä, ”on tulkittava siten, että muun Yhdistyneiden Kansakuntien elimen tai toimiston kuin [UNHCR:n] suojelun tai avun lakkaaminen ’jostain syystä’ koskee myös sellaisen henkilön tilannetta, joka turvaututtuaan ensin tosiasiallisesti kyseiseen suojeluun tai apuun lakkaa saamasta sitä syystä, joka ei ole hänen määräysvallassaan eikä riipu hänen omasta tahdostaan” ja että ”tällaisen henkilön tekemän turvapaikkahakemuksen tutkinnasta vastuussa olevan jäsenvaltion toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on tarkastettava hakemuksen tapauskohtaisen arvioinnin perusteella, onko kyseinen henkilö ollut pakotettu lähtemään mainitun elimen tai toimiston toimialueelta, mistä on kysymys silloin, kun hän tunsikin oman turvallisuutensa olevan vakavasti uhattuna ja kun asianomaisen elimen tai toimiston oli mahdotonta varmistaa hänelle kyseisellä alueella sellaiset elinolot, jotka ovat yhdenmukaiset mainitulle elimelle tai toimistolle kuuluvan tehtävän kanssa”. Unionin tuomioistuin totesi lisäksi, että ”kun turvapaikkahakemuksen tutkinnasta vastuussa olevan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat todenneet, että [UNRWA:n] suojelun tai avun lakkaamista koskeva edellytys on täytynyt hakijan osalta, se, että asianomainen henkilö on suoraan ’oikeutettu tämän direktiivin mukaisiin etuihin’, merkitsee sitä, että kyseinen jäsenvaltio tunnustaa hakijan – – pakolaiseksi ja myöntää hänelle suoraan pakolaisaseman”, kunhan hakija ei kuulu jonkin kyseisen 12 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tai 2 ja 3 kohdassa vahvistetun poissulkemisperusteen alaan.

7. Riidanalaisen päätöksen tiedoista ilmenee, että todetakseen, että SW:llä on oikeus vaatia suoraan lain nojalla pakolaiseksi tunnustamista, Cour nationale du droit d’asile katsoi tulleen näytetyksi, että UNRWA ei kyennyt antamaan asianomaiselle henkilölle riittävää mahdollisuutta päästä tertiariaariseen hoitoon, joka koskee kaikkein vakavimpia sairauksia, ja saada lääkkeitä, joista hän on riippuvainen pysyäkseen hengissä, ja siten varmistamaan hänelle sellaisia elinoloja, jotka ovat yhdenmukaiset sille kuuluvan avustamistehtävän kanssa, minkä seurauksena hän tunsikin oman turvallisuutensa olevan vakavasti uhattuna ja olevansa pakotettu lähtemään Libanonista. OFPRA väittää, että kyseinen tuomioistuin on tehnyt ratkaisussaan oikeudellisia virheitä jättäessään selvittämättä, oliko asianomainen henkilö pakotettu lähtemään UNRWA:n toimialueelta sen vuoksi, että hänen turvallisuutensa oli uhattuna, katsoessaan, että se, että UNRWA ei kykene rahoittamaan palestiinalaispakolaisen terveydentilaan soveltuvaa tertiariaarista terveydenhoitoa, on tämän elimen suojelun lakkaamista koskeva peruste, jonka vuoksi henkilö voi vaatia Geneven yleissopimuksen soveltamista, ja todetessaan, että UNRWA ei kykene huolehtimaan avustustehtävästään, vaikka tertiariaarisesta hoidosta vastaaminen ei kuulu tähän tehtävään.

8. Esitettyihin perusteisiin annettava vastaus riippuu siitä, onko direktiivin 2011/95/EY 12 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä tulkittava riippumatta

kansallisen oikeuden säännöksistä, joissa sallitaan tietyin edellytyksin ulkomaalaisen oleskelu tämän terveydentilan perusteella ja joissa tätä suojataan tarvittaessa maastapoistamista koskevalta toimenpiteeltä, siten, että kun sairas palestiinalaispakolainen tosiasiallisesti turvaututtuaan UNRWA:n suojeluun tai apuun lähtee valtiosta tai alueelta, joka sijaitsee tämän elimen toiminta-alueella ja jossa oli hänen pysyvä asuinpaikkansa, sillä perusteella, että hänellä ei ole siellä riittävää mahdollisuutta päästä terveydentilansa edellyttämään hoitoon ja että tämä hoidosta vastaamatta jättäminen merkitsee todellista riskiä hänen hengelleen tai fyysiselle koskemattomuudelleen, hänen voidaan katsoa olevan tilanteessa, jossa hän tuntee oman turvallisuutensa olevan vakavasti uhattuna ja jossa UNRWA:n on mahdotonta varmistaa hänelle sellaiset elinolot, jotka ovat yhdenmukaiset sille kuuluvan tehtävän kanssa. Jos tähän vastataan myöntävästi, on määritettävä arviointiperusteet, esimerkiksi sairauden vakavuuteen tai tarvittavan hoidon luonteeseen liittyvät arviointiperusteet, joiden nojalla tällainen tilanne voidaan todeta.

9. Edellä 8 kohdassa mainituilla kysymyksillä on ratkaiseva merkitys Conseil d'État'n käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisun kannalta, ja niihin liittyy huomattavia Euroopan unionin oikeuden tulkintaa koskevia vaikeuksia. Ne on syytä saattaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan mukaisesti Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäviksi, ja OFPRA:n valituksen käsittelyä on lykättävä siihen asti, kunnes unionin tuomioistuin on ottanut kantaa kaikkiin näihin kysymyksiin.

ASIASSA PÄÄTETÄÄN SEURAAVAA:

[– –] Office français de protection des réfugiés et apatrides'n valituksen käsittelyä lykätään siihen asti, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on ottanut kantaa seuraaviin kysymyksiin:

1° Onko direktiivin 2011/95/EU 12 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännöksiä tulkittava riippumatta kansallisen oikeuden säännöksistä, joissa sallitaan tietyin edellytyksin ulkomaalaisen oleskelu tämän terveydentilan perusteella ja joissa tätä suojataan tarvittaessa maastapoistamista koskevalta toimenpiteeltä, siten, että kun sairas palestiinalaispakolainen tosiasiallisesti turvaututtuaan UNRWA:n suojeluun tai apuun lähtee valtiosta tai alueelta, joka sijaitsee tämän elimen toiminta-alueella ja jossa oli hänen pysyvä asuinpaikkansa, sillä perusteella, että hänellä ei ole siellä riittävää mahdollisuutta päästä terveydentilansa edellyttämään hoitoon ja että tämä hoidosta vastaamatta jättäminen merkitsee todellista riskiä hänen hengelleen tai fyysiselle koskemattomuudelleen, hänen voidaan katsoa olevan tilanteessa, jossa hän tuntee oman turvallisuutensa olevan vakavasti uhattuna ja jossa UNRWA:n on mahdotonta varmistaa hänelle sellaiset elinolot, jotka ovat yhdenmukaiset sille kuuluvan tehtävän kanssa?

2° Jos tähän vastataan myöntävästi, minkä arviointiperusteiden – esimerkiksi sairauden vakavuuteen tai tarvittavan hoidon luonteeseen liittyvien arviointiperusteiden – nojalla tällainen tilanne voidaan todeta?

[allekirjoitukset] [– –]

TYÖASIAKIRJA